

ХАЁТ ХАҚИҚАТЛАРИ

Африкада қор, Артикада баҳор

ёхуд сүнгги беш йилда иккى триллион тонна муз сувга айлангани хусусида

Акбар МУЗАФФАРОВ,
«ХХI аср»

Ўлкамизга киш фасли кириб келганига қарамасдан, декабрь ойининг дастлабки кунларида баҳор нафаси кезиб юди. Мамлакатимизнинг жанъянг худудларидаги ҳаво ҳарорати 28 даражагача кўтарилиди. Кейинги йилларда кутилмаган иким ўзғаришларига кўнигик колган бўлсак-да, табиатнинг ушбу тухфасини ҳар ким ҳар хил кабул қилади.

Айни пайтда она Сайёранинг бу каби кутилмаган «қарор»лари дунёнинг барча мамлакатларида кузатилетир. Мисол учун, одатда киш бўлмайдиган Африкада ўтиз сантиметр қалинликда қор ёқини, шимолий ўлкаларда ҳаво ҳароратининг исиб кетиши сингари гайриодатий ҳолатлар фикримиз тасдиғидан.

Мутахассисларинг таъкидлашича, иклимдаги ўзғаришлар барча океан ва китъалардаги табиий тизимларда сези-ларли ўзғаришларга сабаб бўлаетир. Келгуси ўйилликдан бошлаб фасллар билан боғлиқ ноодатий жараёнлар бошлини мумкин. Масалан, жуда қаттиқ совуқ ҳукм сурадиган киш ўрнини бирданга жазира маънанинг эгаллаши ҳеч гап эмас экан. Ҳатто бир кечакундуз оралигида иссиқ ва совуқ ҳароратнинг алмашинуви тез-тез рўй берishi эҳтимолга яқин. Бошкича айтганда, йил давомидаги фасл киш ёқи ёз фасли қуатилиши мумкин. Оқибатда ҳаво тарқибидаги атроф-муҳит, инсон саломатлигига салбий таъсир киливчи моддалар мидори, уммон сувларининг эса кислоталилидаги жараси ортиши тахмин килинмоқда.

2035 йилга қадар Ер юзида ҳарорат тахминан 0,7 даржа, 2081 йилга бориб эса 1986-2005 йиллардаги кўрсаткичга нисбатан қарип 2 даржа кўтарилиши башшор қилинаетir. Натижада доимий музиликлариниң ёрши жараёни тезлашиб, океанлар сатҳи юксалади. Олимпартининг таъкидлашича, икки кутубда ҳам муз қатламларни жуда тез эроиди. Чунончи, сўнгни беш йил ичидаги иккى триллион тоннадан зиёд муз сувга айланди. Биргина Гренландияда ёрғиган муз сув билан Байкал кўлини тўт маротаба тўлдириш мумкин экан.

Маълумки, табиатнинг ўз мувозанатини саклашга уриниши ёввойи тарзда кечади ва уни бошқарив бўлмайди. Шунинг учун ҳам аномон ҳолатлар жаҳон иқтисодиётига жуда катта таъсир кўрсатмоқда. Бундан миллардаб доллар мидорида зарар кўрилашти.

Хусусан, Ҳиндистон Энергетика, атроф-муҳит ва сув ресурслари кенгашининг Гандинагар шаҳридаги технология институти ҳамда Аҳмадободдаги

менежмент институти тайёрларган хисоботда икlimнинг ўзғариши оқибатларига қарши курашиб учун мамлакатка 2030 йилга қадар камидаги иккимизни даражага ошиди ва бу кишик ҳужвалиги, айниқса, ўсимликларга салбий таъсир қилишини таъкидлашмоқда. Айтишларига, биргина 2013-2014 йиллар давомидаги иким ўзғаришига мослашни учун мамлакат 91,8 миллиард доллар сарфлаган.

1971 йилдан 2007 йилгача Ҳиндистондаги ҳавонинг ўртacha ҳарорати 1-1,5 даражага ошиди ва бу кишик ҳужвалиги, айниқса, ўсимликларга салбий таъсир қилишини таъкидлашмоқда. Айтишларига, биргина 2013-2014 йиллар давомидаги иким ўзғаришига мослашни учун мамлакат 91,8 миллиард доллар сарфлаган.

БМТ хузыридаги иким ўзғаришини ўрганичи хукуматларга эксперлар гурухи Ҳиндистондаги ҲХI аср охирига бориб сайдерларига ўзғаришига оид тадқиқатларни 1-1,5 даражага ошиди ва бу кишик ҳужвалиги, айниқса, ўсимликларга салбий таъсир қилишини таъкидлашмоқда. Бунинг оқибатида денигиз сатҳи ярим метр кўтарилиши ва турли тошнинлар юзага келиши тайин. Демак, яқин ўн-ўн беш йиллар ичидаги об-ҳаво масаласи баш мавзуддан бири бўлиб коплиши ёзимлодан холи эмас.

Бугунги кунда дунё миқёсида экологик муммопарнинг олдини олишига қаралтилган БМТ конвенцияси ва Киото протоколи каби ҳалларо ҳужжатларда белгиланган вазифалар — икимига антропоген омилларнинг таъсирини аниқлаш, «иссиҳона ҳодисаси»ни хосил киливчи манбаларни тартибига солишига алоҳидаги ёзигар қаралтилтирилди. Мамлакатимизда олдиб бораради самарали фоли олиб борилмоқда.

Ўзбекистон 1993 йилда БМТнинг Иким ўзғариши түргисидаги Ҳадли конвенциясига кўшилиб, бир қатор мажбутиятиларни ўззиммасига олган.

Мамлакатимизнинг мазкур конвенцияни донорасидаги мумхин мажбутиятиларидан бири бу — иссиҳона газларининг милий инвентаризацияси ва иким ўзғариши түргисидаги милий аҳборотномани тайёрлашдан иборатидир. Таъкидлаши жоизи, бу ҳужжатда иссиҳона газлари чиқарадиган асосий манбалар ва ушбу газларнинг мидори келтирилади. Этиборлиси, Ўзбекистонда бундан аввал, яъни 1999 ва 2008 йилларда иким ўзғариши түргисидаги милий аҳборотнома маваффақияти тайёрланган. Айни пайтда Гидрометеорология хизмати маркази (Ўзгидромет) томонидан учинчи аҳборотнома устида фаол иш олиб борилмоқда.

Бу борарадаги амалий ишлар ҳақида гап кетганда, мамлакатимизда киме, энер-

гетика, нефть-газ тармоги корхоналарни техник-технologик янгилаш, экологик соғ механизmlарни ишлаб чиқаришига татбик этиши юзасидан қатор лойиҳалар амалга оширилаётганини кайди этиш жоиз. Хусусан, «Фарғонаазот», «Максам-Чирчик», «Ўзбекхиммаш» каби корхоналарда биология мосламалари ишлаб чиқарилди, самарали фойдаланилмоқда. Худудларда глобал экологик жамғарманинг кичик грантлар дастурлари доирасидаги сув таҳжидиган технологияларни жорий этиш, ўрмонларни тикилаш, мюқобил энергия манбаларидан фойдаланиши, иким ўзғариши ҳолатига мослашига оид лойиҳалар хоҳта юзиллиллик билан табтиб этилди. Қолаверса, мазкур ўйналишдаги милий қонуничиликни янада тақомиллаштириш, аҳолининг экологик билим ва кўнижмаларни мустаҳкамлашга ҳам алоҳида ёзигар қаралтилтирилди.

Айниқса, Вазирлар Мажхамасининг 2013 йил 27 майда кабул килинган «2013-2017 йилларда Ўзбекистон Республикасида атроф-муҳит мухофазаси бўйича ҳаракатлар дастури» түргисидаги ҳарори бу борарадаги сайдерларни тизимили ташкил этишида мумхин омил бўлаёттирилди. Ушбу хуҗокат асосида республикамизда фаолият юритиб келаётган кимёвий корхоналарнинг моддий-техникия базаси модернизация килиниб, атроф-муҳитга қаралтилган зарарлар газлар ва бирикмалар мидори камайтирилди. Сув ва тупроқнинг тозализигини саклаш, мухофаза этилпайдиган худудлар, ўрмонларни кенгайтириш, қайта тикламайдиган табиии ресурсларни иктисад килиш, қонуничиликни кайта ишаш борашидаги қатор лойиҳалар ҳалқаро ташкиллар билан ҳамкорликда ҳаётта жорий этилмоқда.

Шу ўринда дунё олимларининг глобал исишига қарши курашишини янги усулларни яратиш устида муттасил илмий тадқиқотлар олиб бораётганини таъкидлаш жоиз. Соҳа мутахассисларининг фикрлари, бунда селекция йўли орқали ўсимликларни ялатироқ тусга киритилади. Ана шундай барглар эса кўёш нурларини қайта ишаш хусусиятига эга. Ушбу усул экинлар альбедосини (нурни қайта ишаш хусусияти) 20 фоизга ошириш имконини беради ва сайдерларни ҳароратни бир даражагача тушириш имкониятини юзага келтиради. Бирок бораши эксперларнинг сўзларига кўра, ўсимликларни бу тарзда модификация килиши хосил унумдорлигига салбий таъсири этиши мумкин.

Қисқаси, сайдерларни содир бўлаётган иким ўзғариши билан боғлиқ мазалалар барча-барчамизи табиатнинг ёзилматган қонуниларига зид тарзда иш юртимасликка чорламоқда.

«ЎЗВИНОСАНОАТ-ХОЛДИНГ» ХОЛДИНГ КОМПАНИЯСИ ЖАМОАСИ

азиз ватандошларимизни
Янги йил байрами билан
чин қалбдан табриклайди.
Сизларга узоқ умр,
сиҳат-саломатлик,
оилаларингизга
тинчлик-хотиржамлик
тилаган ҳолда

2016 —
СОҒЛОМ ОНА
ВА БОЛА ЙИЛИ
ҳаммамизга яхши кунларни,
тўйларни олиб келсин, деб қоламиз.

Янги йилингиз муборак бўлсин, азизлар!

Поп тумани йўл ҳўжалиги пудрат
таъмирлаш-фойдаланиш корхонаси жамоаси

барча ватандошларимизни

2016 —
ЯНГИ ЙИЛ
билин табриклайди!

Янги йил сизга баҳт-иқбол,
хонадонингизга файз-барака,
юртимизга хотиржамлик
ва фаровонлик олиб келишини
тилаб қоламиз!

ҚУТЛОВ

**ТАШКИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ
МИЛЛИЙ БАНКИ ҲУЗУРИДАГИ
КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ
ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕКТЛАРИНИНГ
ЭКСПОРТИНИ ҚУЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ
ЖАМҒАРМАСИ ЖАМОАСИ**

Ўзбекистон ҳалқини
кириб келаётган
Янги йил байрами билан
самимий муборакбод этади.
Соғлом она ва бола йилида
барчангизга мустаҳкам соғлик,
оилаларингизга
тинчлик-хотиржамлик,
дастурхонларингизга
кўт-барака тилаймиз.
Байрам кайфияти
сизларни йил давомидаги
асло тарқ этмасин!

Хизматлар лицензиялансан.

Хизматлар лицензиялансан.

Хизматлар лицензиялансан.

СҮНГИ САҲИФА

ЎҚУВЧИЛАРГА ЯНГИ ЙИЛ СОҒГАСИ

Янги йил арафасида Тошлоқ тумнидаги 5-умумтадим мактаби ўқувчиларининг қалби шодникка тўлди. Улар ихтиёрига муҳташам кўринишдаги янги спорт зали топширилди. Замонавий иншот шинам, кўркам ва ўзига хос услугда курилган. Уни бунёд этиш учун Болалар спорти-

ни ривожлантириш жамғармаси ҳисобидан 562 миллион сўм маблағ сарфланди. Бу бинони «Орез таъмир курилиш файз» хусусий корхонаси курувчилари кисқа муддатда битказишига мувоффақ бўлишиди.

Муҳаммаджон МАҲМУДОВ.

ҚУТЛОВ

Qishloq Qurilish Bank

«Қишлоқ қурилиш банк» акциядорлик тижорат-банки жамоаси барча юртдошларимизни янги 2016 йил билан самимий муборакбод этади. Сизга ва яқинларингизга мустаҳкам соғлиқ, баҳт-саодат, тинчлик ва хотиржамлик ҳамроҳ бўлишини тиляб, кўйидаги омонат турларини таклиф этади.

Миллий валютада:

- «Адолат» – омонатга маблағлар 3 ойга қабул қилинади.
- «Мураббий» – омонатга маблағлар 4 ойга қабул қилинади.
- «Қадрли» – омонатга маблағлар 5 ойга қабул қилинади.

Ушбу омонатларга қабул қилинган маблағлар учун хисобланган фоизлар ҳар ойда тўлаб берилади.

Хорижий валютада:

- «Percent» – омонатга маблағлар 4 ойга қабул қилинади.
- «Profit» – омонатга маблағлар 12 ойга қабул қилинади.

ОМОНАТГА МАБЛАҒЛАР АҚШ ДОЛЛАРИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ, ФОИЗЛАР ҲАР ОЙДА ЁКИ ОМОНАТ МУДДАТИ ТУГАГАНДАН СҮНГ БЕРИЛАДИ.

Кўйидаги омонат турлари намунавий лойиҳалар асосида қурилаётган уй-жойларни олувчи фуқароларни кўллаб-кувватлаш мақсадида жорий қилинган:

- «Хонадон» – маблағлар 1 йилдан кам бўлмаган муддатга қабул қилинади.
- «Мадад» – маблағлар 1 йилдан ортиқ муддатда қабул қилинади.
- «Қурилишга бошлангич бадал» – муддати 1 йил.

Сизнинг омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фондидан томонидан кафолатланади

Сизнинг омонатингиз:

- ✓ солиқ ва мажбuriy тўловлардан озод!
- ✓ эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёргизда!
- ✓ миқдори чекланимаган!

Мурожаат учун: (+998 71) 150-72-58, 150-39-93
www.qqb.uz

Қишлоқ қурилиш банк – фаровон ҳаётингиз хизматида!

Хизматлар лицензияланган

«XXI ASR» 2015-yil 31-dekabr, payshanba, 52 (632)-son, www.21asr.uz, e-mail: xxi_asr@umail.uz

ART SOFT TEX
Terry Products

НАМАНГАН МОМИҚ СОЧИҚЛАРИ

МАСЬУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ЖАМИЯТИ ЖАМОАСИ

барча юртдошларимизни
ЯНГИ ЙИЛ БАЙРАМИ
муносабати билан
самимий қутлайди.
Келаётган йил
ҳар биримиз учун
қут-баракали бўлсин!

Сизларга узоқ умр, соғлиқ-саломатлик тилаган ҳолда янги йилда қуидаги маҳсулот турларини таклиф қиласиз:

- Эркаклар ва аёллар учун ҳаммом халатлари
- Болалар момик халатлари
- Турли ўлчамдаги момик сочиқлар
- Ётоқхона мебеллари учун момик чойшаблар

Мурожаат учун: +998(98) 560-00-35,
+998 (97) 910-22-62, +998(94) 475-10-05
www.artsofttex.uz

Хизматлар лицензияланган.

AVTOSALON «SARDOR AUTO INVEST»

ZAZ

ZAZ Forza
дв: 109 л.с.
бензин / газ

LADA

Нива Бизнес - пикап, 4Х4
дв: 80,92 л.с. - бензин / газ

DAZ

ТУЛОВ ТУРИ: НАҚД, ТЕРМИНАЛ, ПУЛ ҮТКАЗИШ, КРЕДИТ, ЛИЗИНГ

Манзил: Тошкент ш., Шота Руставели кўчаси, 113-й. Мўлжал: Жанубий вокзал.
Телефонлар: (+998 71) 215-09-11, 250-23-93.
www.sardor-avto.uz

Маҳсулотлар сертификатланган
Хизматлар лицензияланган

